

recht.

in Uw spreken,
Psalm 51:6b.

den HEERE
et Bathseba, is
ing. Vooreerst:
et schrikkelijk
daartoe drie
loen, maar die

eteekenis aan,
th eigenlijk de
van ervaringen

s staat of valt,
n het midden,
n Zijn onder-
it het gevormd
n der partijen,
n. En evenzoo
n prediking als
menten bij, en
waarheid van
en, en de dwa-
ol verantwoord-
gelie gesteld?
tenstelling tus-
ven, waarheid
eciaal in zijn
tar is ook de
den Geest, en
twige leven.

es niet, dat in
heid teloor zal
feld ook wel.
eenheid heen-
de wereld ver-
11:52. Maar
aarheid, die in
waarheid kan
e eerst samen-
ars en ketters
geworpen. Met
ft Paulus vele
le leer te be-
Hij vervloekt
gelie dan het

uw den Heili-
kerkelijke een-
Buchman-be-
thode van den
p dit punt be-
acht het meer
rd en gedachte
a den mensch
a en de predi-
leest Zich be-
en, maar trekt
zoo hopeloos
de house-par-
trouwelijkheid
velen bezocht
tes, of dat der
gt in het gun-
lkander, maar
gegrond is in
waarheid.

-beweging met
de werkelijk-
een hopeloze
t het niet om
eloof maar om
n, niet om be-
niet om wat
at. Maar men
ven, wat zulke
een: de Buch-
anneer zij be-
hebben; maar
erst een mant-
n zekere ver-
uitgegaan; en
leven de leer
uit de praktijk
suidt dit laatste
noot uitmaken
arde heeft, en
l, als zij daar-
it waarde kan
voor gehouden
een dwaasheid
t tegenover de
est der waar-

D. KRAAN.

ld, 18.
Gaebele, t.a.p.

elk een zijde laten zien van de schrikkelijk-
heid: hij spreekt immers van overtreding (het zich
losscheuren van God), van ongerechtigheid (het
verdraaien, het krom maken van den levensweg)
en van zonde (het missen van het levensdoel).¹⁾
En hij gewaagt in verband daarmee ook van het
diep-invretend karakter der zonde: hij moet wel
gewassen worden, de zonde zit zoo diep, tot
in het hart zelfs, waarvan de uitgangen des
levens zijn.

En, die zonde wordt maar niet bedreven tegen
mensen, hij heeft ze gedaan tegenover God,
tegenover den HEERE. Die hem zooveel goeds
heeft gedaan en Dien hij nu zoo bitter heeft be-
droefd. En die HEERE is een heilig God, Die lust
heeft tot waarheid, en moet hij tegen dien heiligen
God zoo zwaar overtreden, en daarom klaagt hij
het uit: tegen U, U alleen heb ik gezondigd en
gedaan, wat kwaad is in Uw oog.

Dan: naast die diepe schuldbelijdenis zij ons tot
leering zijn vertrouwend pleiten op 's Heeren ge-
nade. O zeker, David weet het, hij heeft zwaar
misdan, maar toch, hij is niet wanhopig. Hij
heeft, bij wijze van spreken, al de genade des
HEEREN nodig, en hij bidt het dan ook: „delg
mijn overtredingen uit, naar de grootheid Uwer
barmhertigheden”, maar wanhopig nogmaals is
hij niet, in den angst zijner ziel pleit hij on-
danks alles vertrouwend op de genade des
HEEREN.

En, ten derde, hier treft ons de ootmoedige er-
kenning van Gods recht. Wat had de HEERE
door den dienst van Nathan zware woorden van
oordeel laten spreken tot David! Het zwaard zou
van zijn huis niet wijken, zijn vrouwen zouden
aan anderen gegeven worden, zijn kind, in die
zondige gemeenschap verwekt, zou sterven. Zware
straffen, maar David erkent Gods recht om hem
zoo zwaar te straffen, hij belijdt zijn zonde zelfs
zoo volkomen, opdat dat recht Gods goed uitkome,
klaar schittere voor elks oog.

* * *

David erkent Gods recht. Moet dat niet tot een
voorbeeld zijn voor vele mensen, misschien ook
nog voor vele belijders van Jezus Christus? Ach,
hoeveel zijn er niet, die het recht Gods niet
erkennen willen, die niet erkennen willen, dat God
straffen mag, straffen mag zelfs met de hel.

Men verwacht van God enkel goeds... en als Hij
dan van Abraham eischt 't menschenoffer, dan vindt
men dat wreed, en voor een „Oudtestamenteel”
God wil men niet buigen. Maar de geloovige zegt:
het is enkel genade, als God genoeg neemt met
den ram in de plaats van Izak. Hij is immers
in Zijn recht, als Hij alles van ons eischt, wat
Hij wil.

Men verwacht van God enkel goeds... en als
Hij dan naar recht een wereldoorlog toelaat of
naar recht crisis over de wereld brengt, dan
spreekt men weer van wreed, maar de geloovige
buigt ootmoedig en zegt: „En nu doet Hij nog
niet naar onze zonden en vergeldt nog niet naar
onze ongerechtigheden”.

Men verwacht van God enkel goeds... en als
Hij dan de hel toewijst als strafplaats voor zon-
daren, dan wil men niet gelooven in een God, die
zooiets wil, maar de geloovige zegt: zoo eischt Zijn
gerechtigheid, dat de zonde, welke tegen de aller-
hoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de
hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lichaam
en ziel gestraft worde.

En, men verwacht van God enkel goeds... en
als dan 't recht Gods bezocht wordt aan Zijn eigen
Zoon, dan spreekt men smalend van „bloedtheo-
logie”, maar de geloovige ziet in het kruis de be-
toonning van Gods rechtvaardigheid, waar Hij naar
recht de zonde zoo schrikkelijk moest straffen.

* * *

David erkent Gods recht, en met David moeten
wij allen Gods recht erkennen. O, wat is dat vaak
moeilijk. Maar wij zullen het leeren, als wij maar
door het geloof God leeren kennen naar Zijn
woord in al Zijn grootheid en heerlijkheid en
majesteit... tegen Hem hebben wij gezondigd.

En wij zullen het leeren, als wij door het Woord
leeren zien, hoe erg het is, dat nietige mensen
zonde, ongerechtigheid, overtreding doen tegen-
over dien grooten God. Uit die diepten roepen wij,
(Ps. 130), en in die diepten roemen wij, erken-
nend Gods recht, temeer 's HEEREN genade.

Zoo Gij in het recht wilt treden...

Maar neen, daar is vergeving...

M.

M. Vr.

1) Naar Noordtzi, „Korte Verklaring” op Psalm 51.

KERKELUK LEVEN

De redactie van het calvinistisch weekblad en de onze.

Onze opmerkingenreeks vervolgende, letten wij
er thans op, dat blijkbaar de bedoeling van het
officiële redactiestuk, reeds gemeld, is, de aan-
dacht er op te vestigen, dat het blad in geen enkel
opzicht ook maar iets te maken heeft met de ge-
schiedenis van het onze. Tot onze spijt kunnen
wij deze meening niet deelen. Een blad is niet
los te maken van zijn redactie, en de redactie
niet van den schrijfwil harer leden.

Eén der redacteuren vestigt de aandacht er op,
dat hij de uitnodiging tot medewerking gericht
heeft tot twee andere redacteuren op zulk een
tijdstip, waarop zij konden verklaren, niet meer
te behoeven tot onze redactie; bij geruchte had hij
zij het dan ook in onjuiste redactie — daarvan
vernomen. Wij twijfelen daaraan geen oogenblik,
maar meenen dat men, om een goed beeld van
de historie te krijgen, erbij bedenken moet, dat
reeds in Januari '35, vóórdat deze ééne redacteur
zich met de beide andere redacteuren in verbin-
ding kon stellen, — immers, tijdens de afwikkeling
van onze eigen redactionele geschiedenissen —
de mogelijkheid van de oprichting van een nieuw
blad door laatstgenoemden nadrukkelijk in uit-
zicht was gesteld; zulks dan in afwijking van de
verleden week besproken, tot kort te voren nog
sleeds van kracht gebleven verzekering, dat een
nieuw blad, ook al was het niet kerkelijk, h.i.
een ramp zou zijn. Toen in onze eigen redactio-
nele geschiedenis in de situatie teekening begon te
komen, wisten wij reeds bijzonderheden in dezen,
zelfs financiële.

En daarom beschouwen wij voor wat een deel
van die redactie betreft, de irenisch klinkende
betuigingen, dat men tegen polemiek is, als feite-
lijk polemisch. Niet alleen viel het op, dat een
eerste werk der redactie is geweest de publicatie
van een artikel van de hand van één der auteurs
van het bekende voorstel van Den Haag-W., maar
ook doet ietwat vreemd aan de achteraf door de
redactie aan een woordenboek ontleende beper-
king van het begrip „polemie”; het woord krijgt
nu bij haar een ongunstige beteekenis, die men
kwalijk kan toepassen op het woordgebruik van
b.v. Dr A. Kuyper Sr., of van de aanstonds vrien-
delijk groetende Heraut, welk orgaan het woord
„polemie” nog pas in heel anderen zin ge-
bruikt had.

Zoover gaat deze polemiserende anti-polemiek-
proclamatie der redactie, dat zij voor één van haar
eigen redacteuren pijnlijk wordt. Thans verklaart
zij, welke soort van polemiek haar niet aanstaat,
en vergeet, dat aan de door haar verworpen soor-
ten van polemiek een van haar redacteuren, Prof.
Waterink, zich nadrukkelijk bezondigd heeft, in-
dien n.l. zulk polemiseren zonde is. Wie zich
herinnert, hoe Prof. Waterink heeft gepolemiseerd
tegen zijn collega Prof. Vollenhoven, hoe hij het
deed tegen Ds Steen, tegen den heer Janse, of
tegen Mevr. Kuyper — van Oord, nadat deze den
door Dr Tazelaar zoo gunstig beoordeelde ro-
man van Hendek Sönne in „De Heraut” uit een
oogpunt van romankunst, o.i. terecht, had afge-
wezen, die komt tot de verzuchting, dat Prof. Wa-
terink zijn werk niet zoo had moeten laten weg-
cijferen door de redactie van zijn nieuwe orgaan.

Wij schrijven dit niet om pijn te doen, maar wel
om het scheppen van een sfeer, waaraan in de
laatste maanden door gelijktijdige acties, bewust
of onbewust, nog al wat gedaan is in ons gerefor-
meerde wereldje, een eind te helpen maken. In
onzen studententijd heeft er eens een varium in
den almanak gestaan, dat er dieren zijn die hun
eigen kinderen opeten. Op zulk een dier zou ik
lijken, als ik een stukje teekende tegen de pole-
mie. Maar Prof. Waterink verkeert in hetzelfde
geval.

Intusschen, — ondanks dit stemming maken,
dat — zoover het publiek is — nu wel haast zijn
natuurlijken dood heeft gevonden, gaan wij rustig
verder. Men zal argumenten geven moeten in con-
crete gevallen; deze zijn wat minder goedkoop
dan stemmings. Wij troosten ons met het feit, dat
ons blad voortdurend nieuwe abonnees wint; dat
zijn abonnementental reeds gedurende enkele
maanden hooger was en is dan het in de laatste
jaren geweest is; waarom wij dan ook, in overleg
met den uitgever konden besluiten, onzen abonnee's
ditmaal voor het eerst, ook gedurende
den vacantielijd een vol nummer van
8 pagina's te geven. Dit laatste zouden wij
niet geschreven hebben, wanneer niet de groote
duim van velen zooveel fantasieën had geprodu-
ceerd.

K. S.

„Met dankbaarheid aanvaard”.

Het verslag van de kerkeraadsvergadering van
Den Haag-W. bevat volgende passage:

„(Ingekomen) schrijven van curatoren der
Theol. School; met dankbaarheid aanvaard.”

Omdat wij legende-vorming willen tegengaan,
voegen wij hieraan toe, dat o.l. de kerkeraad
spoediger dankbaar is dan wij het zouden zijn.

Zijn verlangen was, dat er een samenspreking
zou zijn, en dat daartoe twee lichamen zouden
medewerken. Nu is tot nu toe niet gebleken, dat
het andere lichaam dan het hovenbedeelde ge-
antwoord heeft; geruchten loopen, dat dit andere
lichaam (verband-deputaten V. U.) geen initiatief
denkt te nemen tot zulk een poging tot samen-
spreking; wat ons ook maar verstandig lijkt. En
wat het hovenbedeelde in het verslag gemelde
lichaam betreft, dit heeft niets besloten, dat ook
maar eenig uitzicht geven kan tot vervulling van
't verlangen van Den Haag-W. Er is slechts een
commissie benoemd, die eens overwegen moet, wat
men met den brief van Den Haag-W. doen zal;
ik mag dit wel zeggen, omdat het straks toch ge-
publiceerd wordt. Meer is er niet gebeurd; en
volgens stellige verzekering van één der commis-
sie-leden moet de commissie zelfs nog overwegen,
of Den Haag een antwoord ontvangen zal.

Van die samenspreking komt intusschen toch
niets; om vele eenvoudige redenen. Als b.v.: dat
er vroeger al vaak particulier gesproken is; dat
de twee aangeschreven lichamen in dezen onbe-
voegd zijn; dat een enkele der gegadigden niet
eens een hem redelijkerwijs gestelde voorwaarde
aanvaard heeft, toen zulk een tusschen hem en
een anderen gegadigde te voeren gesprek — ge-
heel onafhankelijk van Den Haag-West — werd
voorgesteld; en zoo meer.

K. S.

Kerk en N. S. B.

Er komt teekening in de situatie; verscheiden
kerkeraden en classes beginnen uit te spreken,
dat de beginselen der N. S. B. met die der gere-
formeerde geloofsbelijdenis, wjl met de H. Schrift,
onverenigbaar zijn, en besluiten, dienovereen-
komstig te handelen.

Gelukkig.

Het wordt tijd, dat de prop, dien men straks
in den mond der kerk leggen wil, om haar het
spreken te beletten, voortaan alleen maar buiten
de kerk wordt klaar gemaakt en gereed gehouden.

K. S.

„Ons aller moeder, anno domini 1935.”

Volgens gewoonte dit werkje van mijn hand, dat
— ruim 100 pagina's — pas verschenen is, bij onze
lezers aankondigende, wijs ik allereerst op den
titel. De term „ons aller moeder” is onder ons
bekend, en wordt meer dan eens dadelijk met de
kerk in verband gebracht. Welnu, het gaat ook
hier over het vraagstuk van de kerk, en haar
gedeeltheid. Waaron in den titel het jaar onzes
„HEEREN” 1935 vermeld wordt, wordt in het
boekje zelf heredeneerd. Ik moge daarheen ver-
wijzen.

Directe aanleiding en reden voor deze uitgave
was de in ons blad besproken herdenking van de
Afscheiding, gelijk zij verleden jaar te Leiden per
radio geschied is in drie radio-toespraken van
hervormd-confessioneele zijde. Daarover sprak ik
eerst per radio, vervolgens schreef ik erover in
ons blad. Gewijzigd, en verbeterd, en uitgebreid,
vindt men nu de daar verwerkte stof hier terug.
Tot mijn spijt ontdekte ik nog een heel ernstig
zelffoutje; er is op bl. 91 sprake van „Duitsche
christenen in 1834”. Natuurlijk moet dit zijn: „1934”.

Eerst dezer dagen kwam mij onder de oogen een
kroniek van Prof. Haitjema, opgenomen in „Onder
Eigen Vaandel”, waarin deze, zoowel over die
radiolezing van mij, als over enkele andere dingen,
eenige onjuistheden zegt. Ik ga er maar niet op in.
Naar ik vernam heeft nog een ander schrijver in
„Onder Eigen Vaandel” mij naar aanleiding van
deze dingen een vraag gesteld. Zoodra deze vraag
mij onder de oogen komt, zal ik nagaan, of zij
te beantwoorden valt.

Overigens heb ik niet veel meer te zeggen. Er
is een begin van een antwoord verschenen, maar
tot nu toe vond ik daarin niets, dat mij directe
replik nodig scheen te maken. Mocht dit nog
komen, dan zal het wel geschieden. Op verzoek
echter laat ik eerst den schrijver uitspreken.

Gelijk te verwachten is, is in deze brochure de
opzet bepaald door de aanleiding. Toch krijgt de
behandeling van het onderwerp al meer haar
goede reden; want de vraag, met welk recht men
de kerk verscheurd houdt, en hoeveel ernst er
spreekt in de verscheidene gevallen, waarin men
„zijn” kerk „moeder” noemt, raakt heusch wel
breder terrein dan dat, waarop Gereformeerden
en Hervormden wonen.

Omdat ik met dit geschrift iets bedoel te doen
tot opscherping van het christelijk en kerkelijk
geweten, zal het mij verblijden, indien onze lezers
deze uitgave willen helpen steunen en de versprei-
ding ervan, met name onder Hervormden, willen
helpen bevorderen.

K. S.

De onkerkelijkheid van Nederland. (III.)

We hebben den vorigen keer gezien hoe sterk
de verschuiving in de „onkerkelijke” richting was
in de leeftijdperiodes van 20—30 en 30—40 jaar.
Bijna iedere plaats in ons land geeft hetzelfde
beeld: het percentage „onkerkelijken” is in de
genoemde periodes het meest toegenomen, het is
daarin hooger dan het gemiddelde percen-
tage. Dat is ook het geval met het cijfer van de
periode „0—10 jaar”.

Het gemiddelde cijfer geeft dus een te gun-

stijg beeld van de onkerkelijkheid in ons land, het wordt gedrukt door de lagere getallen bij de oudere menschen.

Met de onderstaande tabel, die een beeld geeft van de onkerkelijkheid in industriële plaatsen als Almelo en Enschedé, willen we de gegeven opmerkingen nog eens toelichten.

Geb. jaren-periodes	Volkstelling 1920	Volkstelling 1930
	A.	E.
1930—1921		28.2 %
1920—1911	12.1 %	15.4 %
1910—1901	9.3	11.8
1900—1891	9.8	12.9
1890—1881	12	14.4
1880—1871	8.9	9.8
enz.		
Gemiddeld	9.6	11.9

(De bevolking van deze steden is door „vestiging” sterk toegenomen, maar er is reden om aan te nemen dat tot deze „ingekomen personen” vele „kerkelijken” behoorden. In Enschedé zijn de verhoudingen beïnvloed door verhuizing naar Lonneker, dat nu met Enschedé is vereenigd.)

De in het vorige artikel gegeven cijfers openen sombere perspectieven, vooral voor de Ned. Herv. Kerk. In 1930 kwam deze kerk op de tweede plaats. In 1920 was het percentage der Ned. Hervormden nog 41.2 en dat der R-Katholieken 35.6. In 1930 daalt dat der Ned. Hervormden op 34.4 en dat der R-Katholieken stijgt tot 36.4. Voor het eerst sinds eeuwen vormen de R-Katholieken in „Noord-Nederland” de sterkste groep en er is alle reden om aan te nemen, dat bij de volgende volkstelling (dus in 1940) het verschil tusschen R-Katholieken en Ned. Hervormden, wat de getalsterkte betreft, nog veel grooter zal zijn. We zagen reeds, dat van alle kinderen van 0—10 jaar in 1930 (totaal 1.675.248) slechts 494.557, d.i. 29.5 %, Hervormd waren en 698.539, d.i. 41.7 %, R-Katholiek. Onkerkelijk zijn 258.566 kinderen of 15.4 %. Daarvan wonen slechts 1161 in Noord-Brabant en Limburg, de rest in de negen andere provincies.

Van alle Nederlanders van 0—40 jaar (in totaal in 1930 bijna 5.630.000) zijn 1.821.876 Hervormd, d.i. 32.4 %, en 2.141.436 Roomsche, d.i. 37.9 %. Ook wanneer geen enkele andere verschuiving (dus door uitbreiding) in de „onkerkelijke richting” zou optreden, is op grond van deze cijfers reeds een grooter worden van het verschil tusschen Ned. Hervormden en R-Katholieken te verwachten. De oudere menschen, waarvan meer dan 40 % uit Hervormden bestaat, vallen door sterfte af en de veel dunner bezette groepen der jongeren nemen hun plaats in. Het beeld van de R-Katholieke E. is een pyramide met zeer breede basis, dat van de Ned. Herv. Kerk heeft een smal grondstuk, waarop steeds breder wordende schijven liggen, die straks de één na de ander worden weggenomen. Het smalle grondstuk schuift naar boven, zijn plaats wordt ingenomen door een nog smaller. Daar komt nog bij dat onophoudelijk van iedere schijf brokken afvallen, die het forsche gebouw van de „onkerkelijke groep” helpen optrekken. Met behulp van de in het vorige artikel vermelde cijfers, kan een ieder zich die beelden vormen.

Leerzaam is in dit verband ook de volgende tabel.¹⁾ Zij geeft een antwoord op de vraag hoe binnen een bepaalde gezindte de verhouding van jonge menschen (0—20 jaar), volwassenen (20—50 jaar), en ouderen (50 jaar en daarboven) is, wat de getalsterkte betreft.

	Beneden 20 j.	20—50 j.	50 j. en ouder.
Ned. Herv.	36.3 %	42.1 %	21.6 %
Geref.	42	40.4	17.6
R-K.	43.9	39.6	16.5
Onkerk.	42.2	45.91	11.91

De Geref. Kerk en de R.K. Kerk hebben inderdaad een „gezonden pyramidalen bouw”, die van de R.K. is het stevigst — haar grootte, die we uit de cijfers van de vorige week kunnen afleiden, overtreft die van alle andere. Tusschen de figuur van de Ned. Herv. Kerk en die van de „onkerkelijken” is uiterlijk eenige overeenkomst: beide hebben een smallere basis, een breed middenstuk, en een smaller bovenstuk. Maar bij aandachtige beschouwing komen belangrijke verschillen voor den dag. Geen enkele figuur heeft een zoo groot bovenstuk, in absoluten zin, als die der Ned. Hervormden, het verlies daarvan zal den omvang sterk verminderen, bovendien heeft deze figuur naar verhouding de smalste basis. Daar komt nog bij, zooals reeds is gezegd, dat ieder onderdeel van de „onkerkelijke figuur” tot dusverre groeit en wel voornamelijk ten koste van de Ned. Hervormden. Die voortdurende aanwas vermindert het verschil tusschen de basis en middenstuk.

Dr Kruyt stelt in zijn artikelen in de „Social. Gids” (Mei en Juni 1935), die we in het onderschrift van ons vorige stuk noemden, de vraag hoe het hooge cijfer der „onkerkelijke kinderen” te verklaren is, daar toch het geboortecijfer in die groep vrij laag is en het kindersterftecijfer niet veel verschilt met dat van de „Protestanten”. We hebben er in het vorige artikel reeds op gewezen, dat door de sterke toename van het percentage

onkerkelijken van den leeftijd van 20—40 jaar, het aantal „onkerkelijke kinderen” naar verhouding ook groot moet zijn (per gezin zijn er weliswaar minder kinderen, maar het aantal gezinnen is zeer groot), bovendien zijn er aanwizingen, dat talrijke gezinnen met veel kinderen (arbeidersgezinnen) de kerk hebben verlaten. (Dat verklaart ook mede het geringe percentage Ned. Hervormden van 0—10 jaar, niettegenstaande het geboortecijfer der „Protestanten” boven dat der „onkerkelijken” ligt.) Dr Kruyt geeft nog andere verklaringen van het groote cijfer der „onkerkelijke kinderen”: „Veel ouders, die een gemengd huwelijk hebben gesloten, hebben de gewoonte voor hun kinderen geen kerkgenootschap op te geven, eenzijdig om niet uit beide kerkgenootschappen één te moeten kiezen, anderzijds als uiting van onverschilligheid voor het kerkgenootschap, van welke onverschilligheid het gemengde huwelijk zelf vaak (niet altijd!) ook reeds een symptoom was. Zoo werd van het aantal kinderen, dat van 1923—1930 in Amsterdam werd geboren uit een huwelijk tusschen een Protestantischen man en een Katholieke vrouw, niet minder dan 56.8 % als onkerkelijk aangegeven, en van de huwelijken tusschen een Katholieke man en een Protestantische vrouw zelfs 57.3 %... Gezien het toenemend aantal gemengde huwelijken is deze oorzaak van groei van het aantal jeugdige onkerkelijken waarschijnlijk niet gering, al levert de statistiek ons geen mogelijkheid tot het berekenen van het aandeel van deze oorzaak in dien groei.”

Toch leert ons de statistiek wel degelijk iets over een bepaalde groep van „gemengde huwelijken”, n.l. die tusschen een „onkerkelijken man” en een „kerkelijke vrouw”.

Daarover een volgend keer.

A.

B. I. B.

2) „Soc. Gids” 1935, pag. 429.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

Bazaars.

Een broeder vroeg mij: „Hoe denkt u over het inrichten van bazaars, ter verzameling van gelden voor één of ander nuttig doel; wat is inzonderheid uw gedachte over het verbinden van een loterij, in eenigerlei vorm, aan zulk een bazaar?”

Antwoord:

Ik ben tegen elken bazaar, hoe men dien ook inricht.

Elke bazaar brengt dit groote gevaar mee, dat de bezoekers daar koopen om der wille van anderen, om niet schrielen of arm te schijnen; zoodat men bij het naar huis gaan zichzelf zijn zwakte of domheid verwijt en zegt: „wat heb ik toch gedaan!”

Op geld, langs zulk een weg verkregen, kan voor mijn besef moeilijk zegen worden verwacht.

Afkeurenswaardiger wordt een bazaar, wanneer men door allerlei attractie de menschen het geld uit den zak probeert te halen.

Ik denk hier aan de vermaarde grabbelton en dergelijke.

Dat is niet de weg, dien wij hebben te bewandelen als het gaat over het geven voor Gods Koninkrijk.

In onzen kring hebben wij altijd bezwaar gevoeld tegen zoogenaamde liefdadigheidsbals; niet alleen omdat men daar danst, maar ook omdat wij het niet passend vonden, dat men pret ging maken, zelf een lolligen avond had, om anderen in hun diepe leed te hulp te komen.

Maar doen wijzelf anders, wanneer wij jolijt gaan maken bij een grabbelton of zoo; om daardoor aan de roepstem Gods om onze offers, onze liefde-offers, te voldoen?

Dat is een openbaring van de geheel verkeerde zielehouding, waarbij wij zeggen: „hoor eens, ik wil wel wat geven, maar dan wil ik er ook wat voor hebben, al is het dan ook maar een beetje schik.”

Ten eenenmale te veroordeelen acht ik het verbinden van een loterij aan een bazaar.

Of die loterij nu bestaat in het laten raden naar den naam van een pop, of naar het aantal erwten in een flesch, of dat men gewoonweg loten verkoopt, — het blijft loten en daarom ongeoorloofd.

Zulk loten is spelen met Gods Voorzienigheid; wekt de begeerlijkheid op in het hart; hoe zouden wij dat dan een plaats mogen geven op het erf van Gods Koninkrijk?

Zoo is mijn gedachte.

Is er iemand, die er anders over denkt en meent, dat een bazaar, zonder meer, een geoorloofd middel is om geld te krijgen voor den arbeid in Gods Koninkrijk, ik zal hem, mits hij alle vermakelijkheden en loterijen weglaat, niet hard vallen.

Maar wel is het mijn overtuiging, dat het een aanklacht is tegen ons, dat wij van zulke dingen noodig schijnen te hebben.

God wil, dat wij, als de behoefte daaraan gebleken is, vrijwillig en blijmoedig geven zullen voor Zijn zaak.

Zoo bezien zijn alle bazaars openbaringen van gebrek aan liefde, waarover wij beschaamd moeten zijn insteê van er plezier over te hebben.

Schriftlezing in het gezin.

Dezelfde broeder, die schreef over de bazaars, vroeg ook over de wijze van Schriftlezen in het gezin.

Het komt mij voor, dat wij hier moeilijk een vaste methode kunnen voorschrijven; hier is verschil van inzicht mogelijk, waarbij de één den ander niet mag veroordeelen.

Wel wil ik gaarne mijn gedachte hierover geven. Driemaal 's daags leze men met zijn gezin uit Gods Woord.

Men doe dat niet te hooi en te gras, nu hier een stuk, dan daar een stuk, maar men leze geregeld door den geheelen Bijbel van Genesis tot Openbaringen.

Mij dunkt, dat men daarbij het beste doet, met tweemaal 's daags het Oude- en éénmaal het Nieuwe Testament te nemen.

Met het overslaan van gedeelten, die men minder geschikt zou achten voor voorlezing aan tafel, zij men zeer voorzichtig.

De Mozaïsche wetten mogen niet ongelezen blijven; het beste lijkt mij, dat men zich hierbij beperke tot Deuteronomium, waarin de saamvatting is gegeven, waardoor heel de wet in haar rijkdom ons wordt voorgesteld.

De geslachtsregisters kunnen van dien aard zijn, dat het lezen daarvan voor de hoorders een aan-enrijging wordt van namen, die hun niets zeggen; datzelfde geldt van volkstellingen en dergelijke gedeelten.

Toch ben ik blij, dat mijn vader vroeger ook deze gedeelten geregeld voorlas. Er is daardoor ook van die Schriftgedeelten wel zóóveel in mijn geheugen blijven hangen, dat zij mij eenigermate vertrouwd zijn.

Daarom zou ik aanbevelen, wel van tijd tot tijd ook die lange lijsten van namen eens te lezen.

Voor het overige zou de huisvader zich den zin dezer Schriftgedeelten uit één of andere Bijbelverklaring moeten eigen maken en als hij bij het dagelijksch leven daaraan toegekomen is, in enkele woorden daarvan iets moeten zeggen.

Die gedeelten, waarin over het sexueele leven gesproken wordt, ook over de zonden op dit terrein, sla men niet over.

De Bijbel spreekt van deze dingen natuurlijk en rein.

Geen beter middel om ook de opgroeiende kinderen te doen gevoelen, dat ook het sexueele leven behoort te staan binnen de sfeer van de vreeze des Heeren, dan het rustig lezen uit Gods Woord, van wat daarop betrekking heeft.

De te lezen stukken moeten niet te lang genomen worden.

De huisvader (of wie daar anders toe geroepen is) moet gelegenheid hebben eens iets ter verklaring en toepassing te kunnen zeggen.

Aan te bevelen is, daarvoor een goede verklaring der Schrift te gebruiken, waarvan men zich den inhoud, over het te lezen gedeelte, van te voren eigen maakt.

Van onderscheidene bijbelboeken is een dergelijke verklaring reeds verschenen bij J. H. Kok in Kampen.

Ik denk, dat wij allen, als huisvaders, in dezen veel schuld te belijden hebben.

Och, hoe mechanisch is ons lezen vaak!

Haastig en jachtig wordt dikwijls een stukje gelezen.

Het is ons, als wij naar den Bijbel grijpen, vaak te moede, alsof wij er waren, als er maar een stukje gelezen is. Zelfs gebeurt het, dat men zich krampachtig houdt aan een stuk van een bepaalde maat. Bij ons thuis was vroeger steevast regel, één bladzijde; bij anderen geldt als maat, 20 versen, of een hoofdstuk.

Prof. Geesink vertelt in zijn: „Van 's Heeren Ordinantiën” van een oude vrouw, die in de week geen tijd had om te lezen en die dan des Zondags één en twintig hoofdstukken las, dat was drie voor elken dag.

Daarmee meende zij haar plicht te hebben gedaan en met den bijbel klaar te zijn.

Nu weet ik wel, het is beter zich aan een vasten regel te houden, zelfs ook wat de maat betreft, dan maar spoedig het lezen te laten glijpen en te denken: ik heb er geen tijd voor. Die vaste, ijzeren regel bevordert in elk geval het thuisraken in de Schrift.

Maar zulk lezen is toch zeer ver van het ideaal. Wat wij noodig hebben is, een rustig, bedachtzaam lezen, waarbij wij er ons bewust rekenschap van geven, dat wij met Gods Woord te doen hebben.

Een lezen, waarbij het er ons ernstig om te doen is, ook den zin van het gelezene te verstaan; te verstaan de boodschap, die daarin van Godswegen tot ons komt. Zóó zal het bijbellesen ons dienstbaar worden tot een leven met den Heere, in Zijn gemeenschap, een wandelen aan Zijn Hand.

Laat ik dit nog even opmerken, dat in groote, drukke gezinnen, waarin na den eten ieder weer uitvliegt naar school of naar zijn werk, het m.i. aanbeveling verdient, het Schriftlezen aan den maaltijd te laten voorafgaan.

Als er beter, dat hapje van van het d aan tijd al lezen.

Mij dun zoeken, er staat de Schriftgeb De zege ring zijn.

MUZ

Niet al heb uit R poortlaan. fonkelnie laten mal Zoals bij den alda 9 spreken gelangen eens in 1 orgelbou men en ningen di laatste 17 betrokker R. Ibach

Tal van zooals ik zei, met ger eeuw besten tij als het g vóór het

Zoo m noemen, soort fra de Engel dam, en kabinetje sche „Al Nieuwe met een uit een

Dat er acties w: in „Het over een Fransche in een Z kwam. I en dóór gemeente straat-ke

„De te het van rig. Onl zoo iets er nog schande

Nu zul of niet ingeleid platte be We k ondertee heer J. Mei 190

„Het

„Bove bouwde Mr HA in bezi

Omstr ook hee verkoeh heer K. ken aa Volders vond, t deze g genome een nie maals bracht. de laat openba van to doch d was m het ou klank iets op weinig ook ve iets wa

1) Zie ook de uitvoerige tabel in het artikel van Dr Kruyt: „Soc. Gids” 1935, pag. 427. (Juni-nummer.)